

Institut pro kriminologii
a sociální prevenci

Důvěra v instituce pohledem sociologických výzkumů

Jakub Holas

*Slabé znalosti, silné postoje: česká veřejnost, kriminalita a trestání
Květnice 20. 5. 2026*

Proč je důležité zjišťovat názory veřejnosti na policii a justici

Legitimita institucí a dodržování práva (compliance)

důvěra veřejnosti je klíčová pro legitimitu policie a soudů

bez legitimacy lidé méně respektují rozhodnutí institucí

→ snižuje potřebu represivních opatření

Ochota spolupracovat s policií

vyšší důvěra → vyšší ochota:

hlásit trestné činy

svědčit

spolupracovat při vyšetřování

Vztah k pocitu bezpečí

důvěra v policii souvisí s nižšími obavami z kriminality
(lidé se cítí bezpečněji, když institucím věří)

Sledování vývoje v čase umožňuje

sledovat trendy důvěry
vyhodnotit dopady reforem nebo mimořádných situací

Mezinárodní srovnání

ukazuje rozdíly mezi státy

- Mezinárodní výzkumy

 - Eurobarometr

 - European Social Survey (ESS)

- České výzkumy

 - Naše společnost (CVVM)

 - Trendy (STEM)

- Výzkumy IKSP

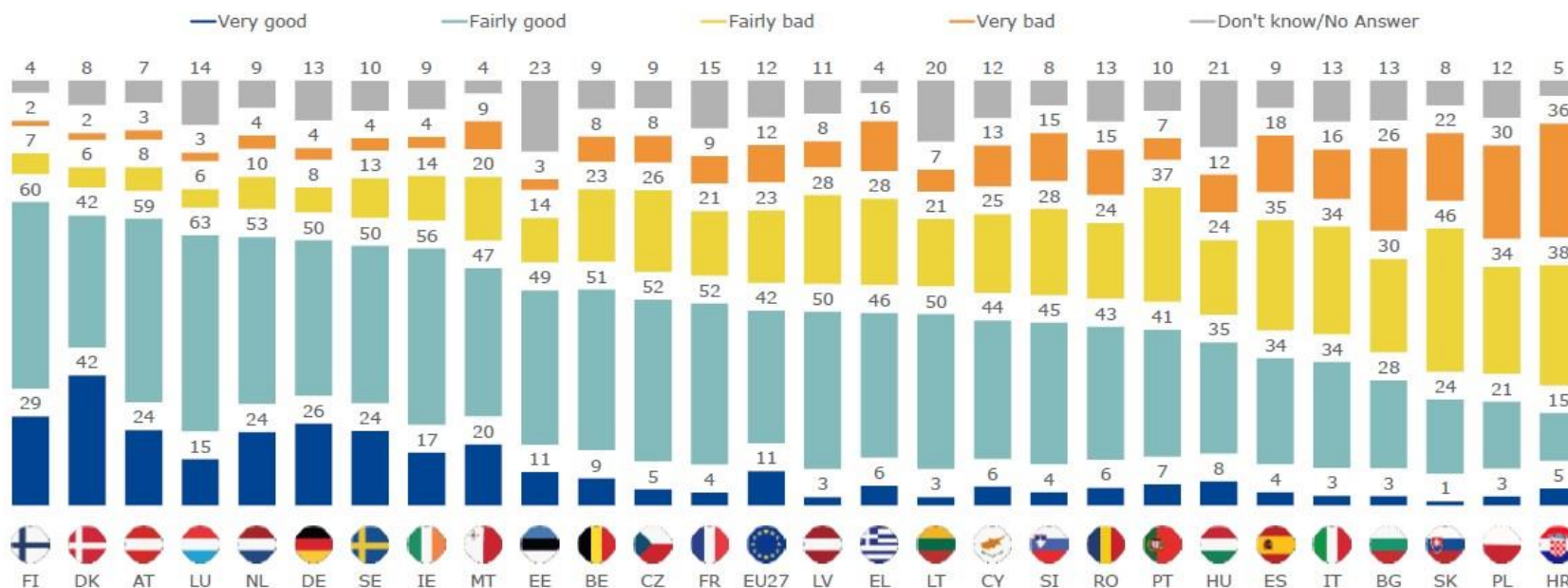
EUROBAROMETR 2022, 2025

- Vnímání nezávislosti vnitrostátních soudních systémů mezi širokou veřejností v EU a ve vybraných zemích přistupujících k EU
- Pro účely tohoto průzkumu Flash Eurobarometer byl dotazován reprezentativní vzorek občanů ve věku 15 let a starších.
Geografický rozsah zahrnuje 27 členských států EU a v roce 2025 vybrané země rozšíření – Albánii, Černou Horu, Severní Makedonii a Srbsko
- Téměř 26 000 telefonických rozhovorů (pevné linky a mobilní telefony) – leden 2022, 2025

Jak byste na základě svých znalostí ohodnotil soudní systém v ...)

z hlediska nezávislosti soudů a soudců?
 Řekl byste, že je velmi dobrý, poměrně dobrý, poměrně špatný nebo velmi špatný? (%) **2022**

Base: all respondents (n=25 767)

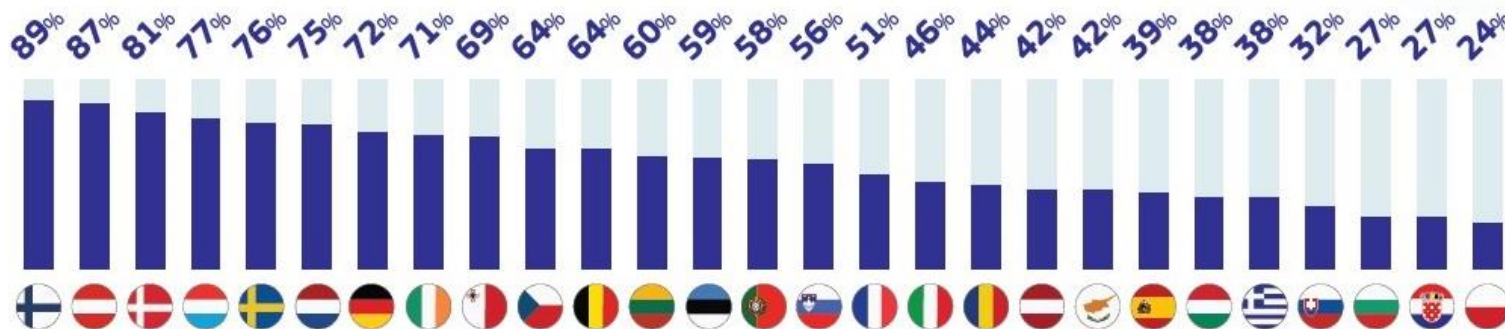
Jak byste na základě svých znalostí ohodnotil soudní systém v ...) z hlediska nezávislosti soudů a soudců?

Řekl byste, že je velmi dobrý, poměrně dobrý, poměrně špatný nebo velmi špatný? (%) **2025**

Perceived independence of courts and judges

Rate the independence of their national justice system as very or fairly good

54%

Very or fairly good

36%

Very or fairly bad

Vnímání nezávislosti národních systémů soudnictví v EU a ve vybraných kandidátských zemích širokou veřejností

Průzkum proběhl: 13. ledna – 2. února 2025
CELKEM EU 25 772 ROZHOVORŮ V EU | ČESKO 1 008 ROZHOVORŮ | FL 554

1 Vnímání nezávislosti soudů a soudců širokou veřejností

Q1. Jak byste na základě toho, co víte, ohodnotil(a) systém soudnictví ve [VAŠÍ ZEMI] z hlediska nezávislosti soudů a soudců? Řekl(a) byste, že je velmi dobrý, spíše dobrý, spíše špatný, nebo velmi špatný? (%)

Česko
(vnější koláčový graf)

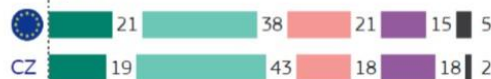
EU27	Česko
13	11
41	53
23	19
13	9
10	8

2 Hlavní důvody pro vnímání nezávislosti soudů a soudců u široké veřejnosti: pozitivní hodnocení

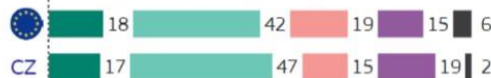
Q2b. Mohl(a) byste mi říci, do jaké míry každá z následujících příčin vysvětluje Vaše hodnocení nezávislosti systému soudnictví ve [VAŠÍ ZEMI]: (%)

Základna: ti, kteří hodnotí nezávislost národního systému soudnictví jako dobrou

Žádné zásahy nebo tlaky ze strany vlády a politiků

Žádné zásahy nebo tlaky z ekonomických nebo jiných specifických zájmů

Status a postavení soudců zaručují dostatečně jejich nezávislost

Datové soubory European Social Survey (ESS)

- European Social Survey (ESS) je mezinárodní akademický výzkumný projekt, v jehož rámci probíhají od roku 2002 v evropských zemích každé dva roky výzkumná šetření. ESS měří vzorce postojů, představ a chování populací evropských zemí.

→ Výběry respondentů pro ESS jsou reprezentativní pro obyvatele Česka ve věku od 15 let; celkový vzorek jednotlivých vln výzkumu se podle počtu zúčastněných zemí pohybuje kolem 40–50 tisíc respondentů, za ČR je to cca 2,5 tisíce respondentů.

- Nejedná se o data, reprezentující EU nebo Evropu jako takovou – složení států ve výzkumném vzorku se v jednotlivých vlnách liší.

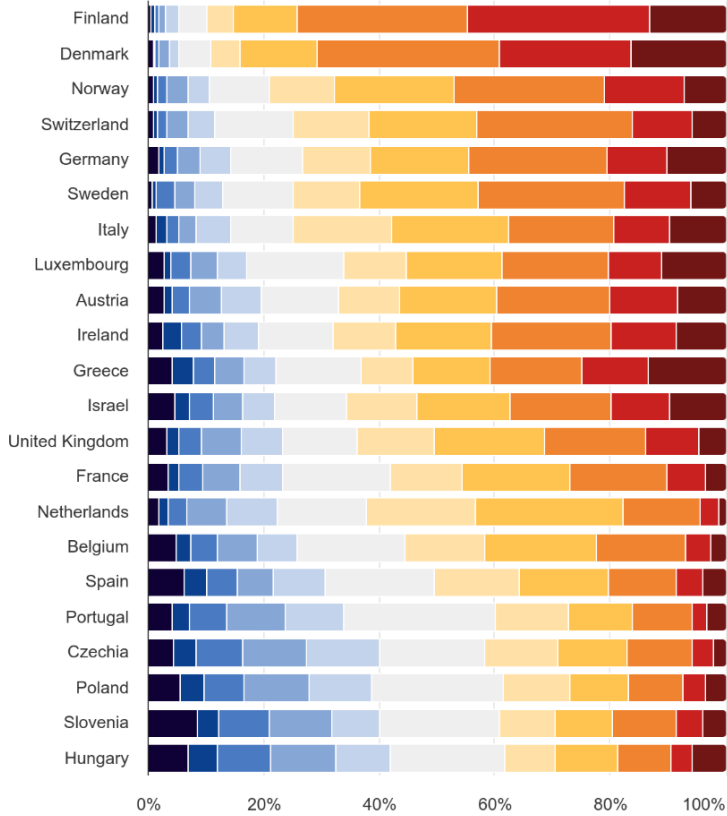
„Důvěra v policii“ (Trust in Police)

Tato otázka využívá ke zhodnocení vztahu respondenta k policii 11bodovou škálu, kde

„0“ je popsána jako „vůbec žádná důvěra“, „10“ jako „naprostá důvěra“

- První vlna výzkumu před více než dvaceti lety přinesla jasný obrázek toho, že postkomunistické státy měly velký problém s důvěrou v policii.
- V 10. vlně výzkumu (2020), je ČR již na pozici ve středu tabulky; poprvé se důvěra v policii u nás zvýšila nad úroveň „tradičních“ zemí EU, jako Itálie, Francie, Belgie či Spojené království.

Trust in the police Ordered by mean

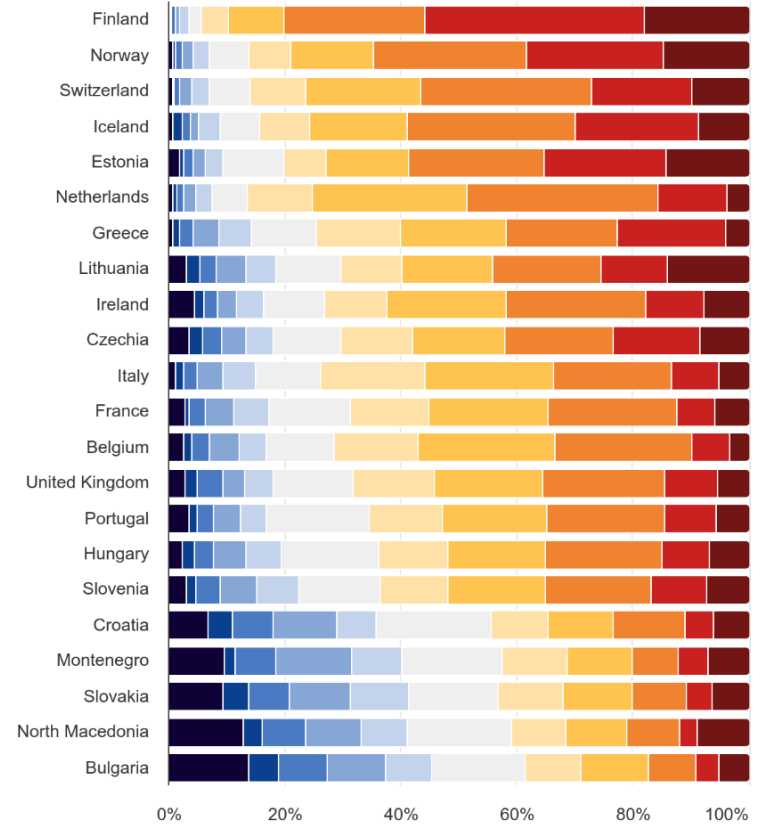
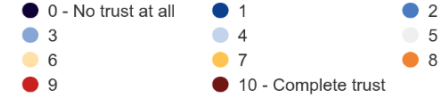

ESS round 1 - 2002. Immigration, Citizen involvement | N = 42661

ess.sikt.no

2002

Trust in the police Ordered by mean

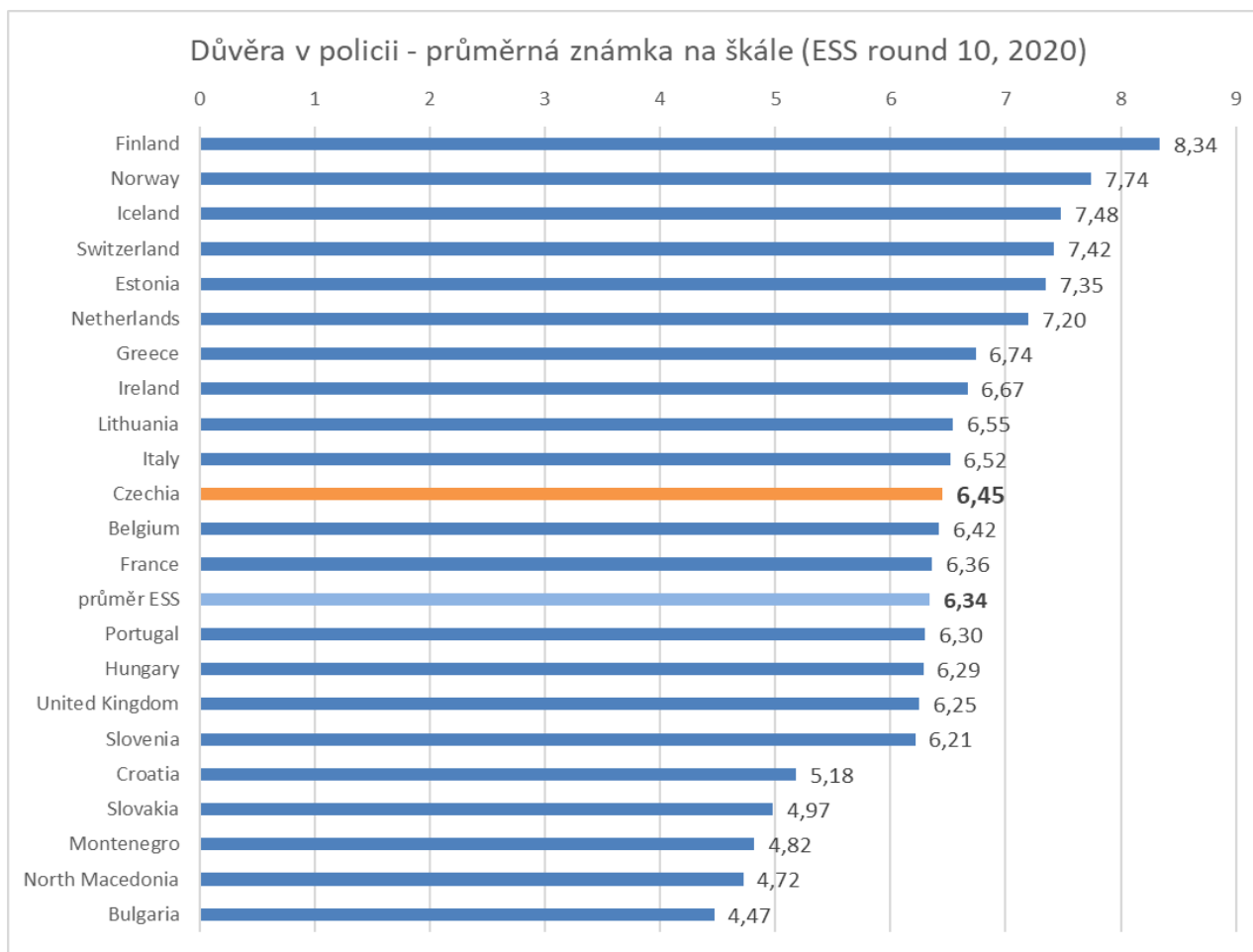

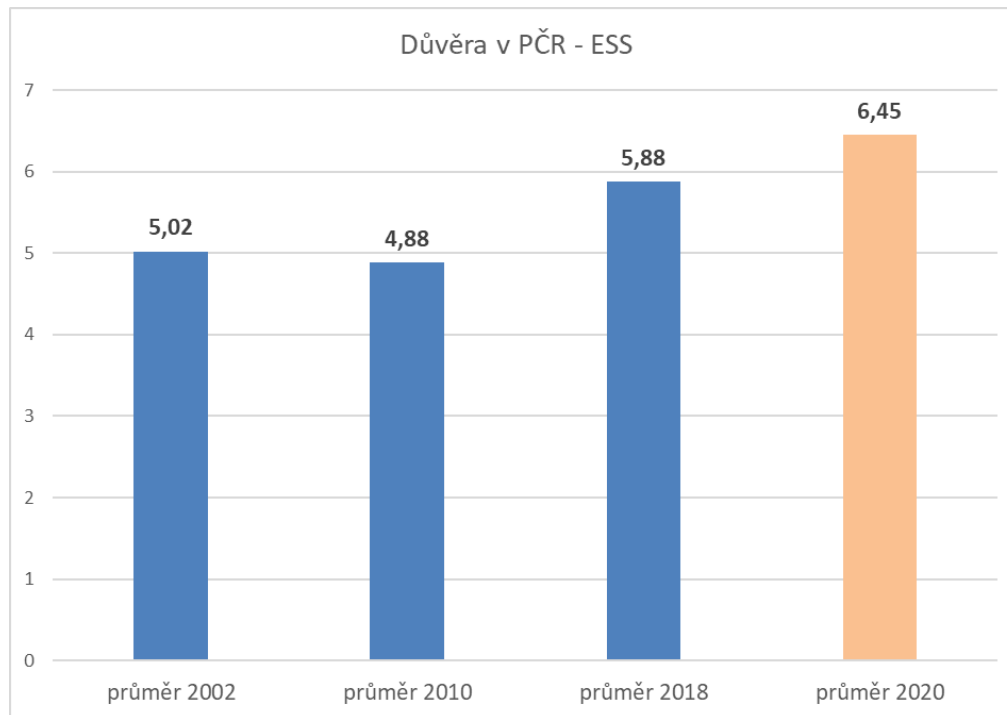
ESS round 10 - 2020. Democracy, Digital social contacts | N = 37345

ess.sikt.no

2020

- Zatímco v první vlně i páté vlně výzkumu (2002, 2010) nás průměrné hodnoty důvěry umístily do spodní části evropského žebříčku, v deváté vlně (2018) se již průměrná známka ČR markantně zvýšila a dosáhla téměř hodnoty 6 bodů.
- V roce 2020 již průměrné hodnocení dosáhlo hodnoty 6,45 - poprvé v historii této výzkumné akce **přesáhlo průměr výzkumného vzorku** zapojených evropských zemí.

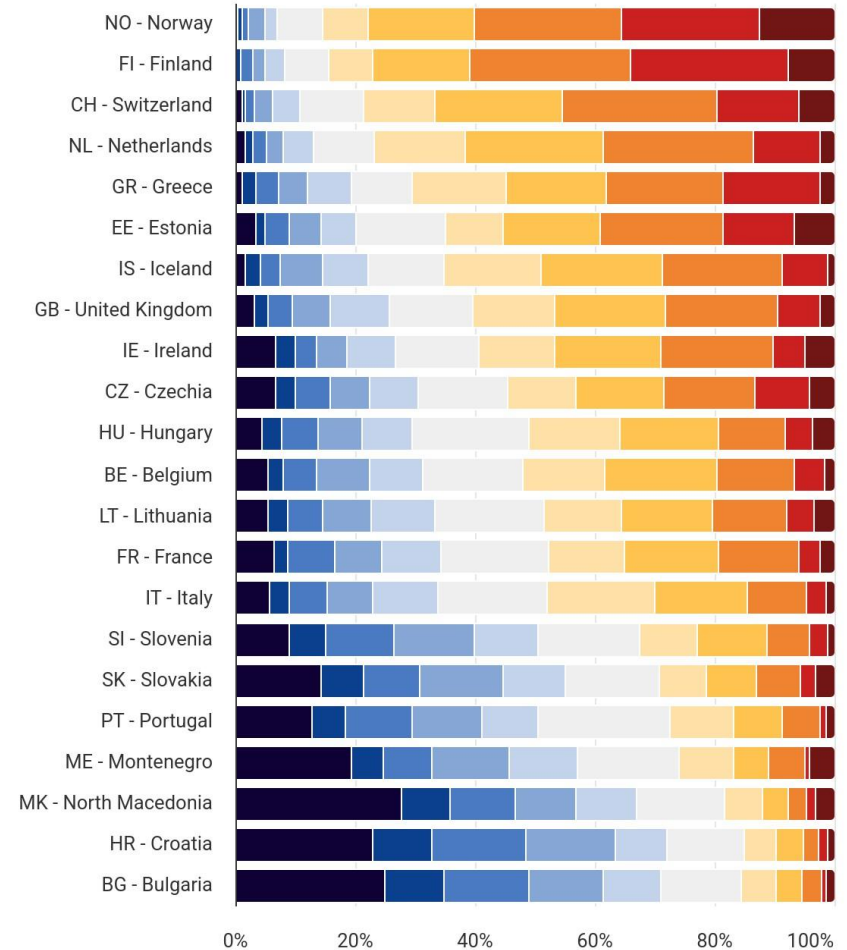
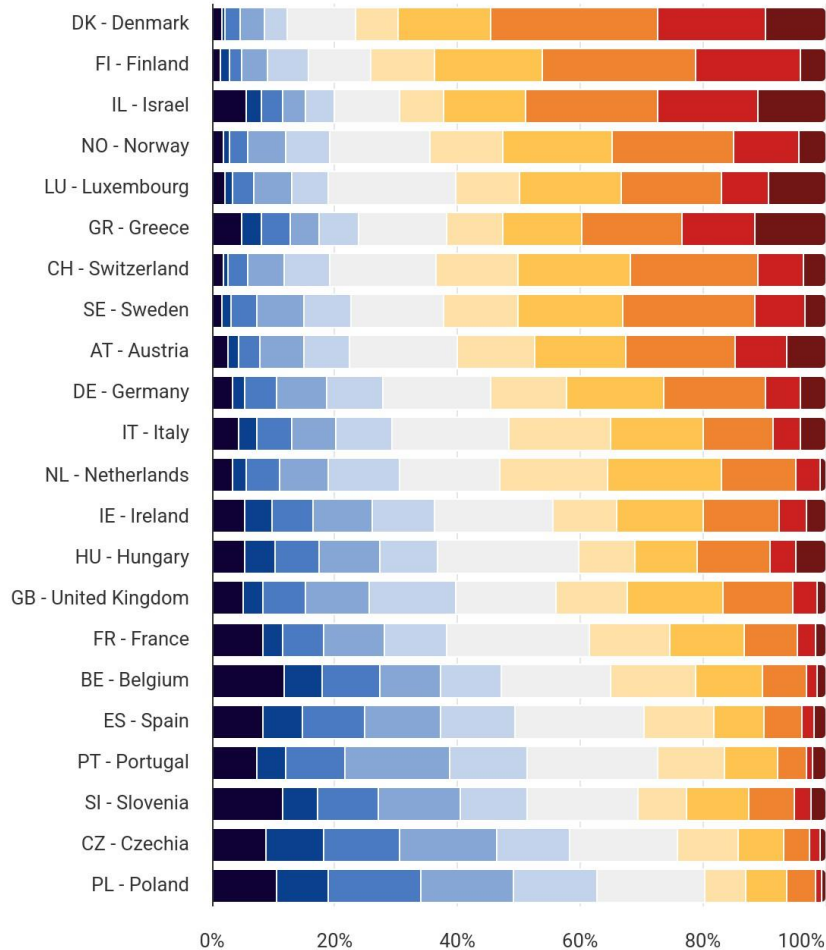

- Lze tedy odpovědně říci, že hodnocení naší policie občany má podle tohoto respektovaného výzkumu **stoupající tendenci**
- V evropském srovnání jsme dosáhli pozice „standardní“ země co do důvěry občanů v policii

„Důvěra v právní systém“ (2002, 2020)

Trust in the legal system
Ordered by mean

Trust in the legal system
Ordered by mean

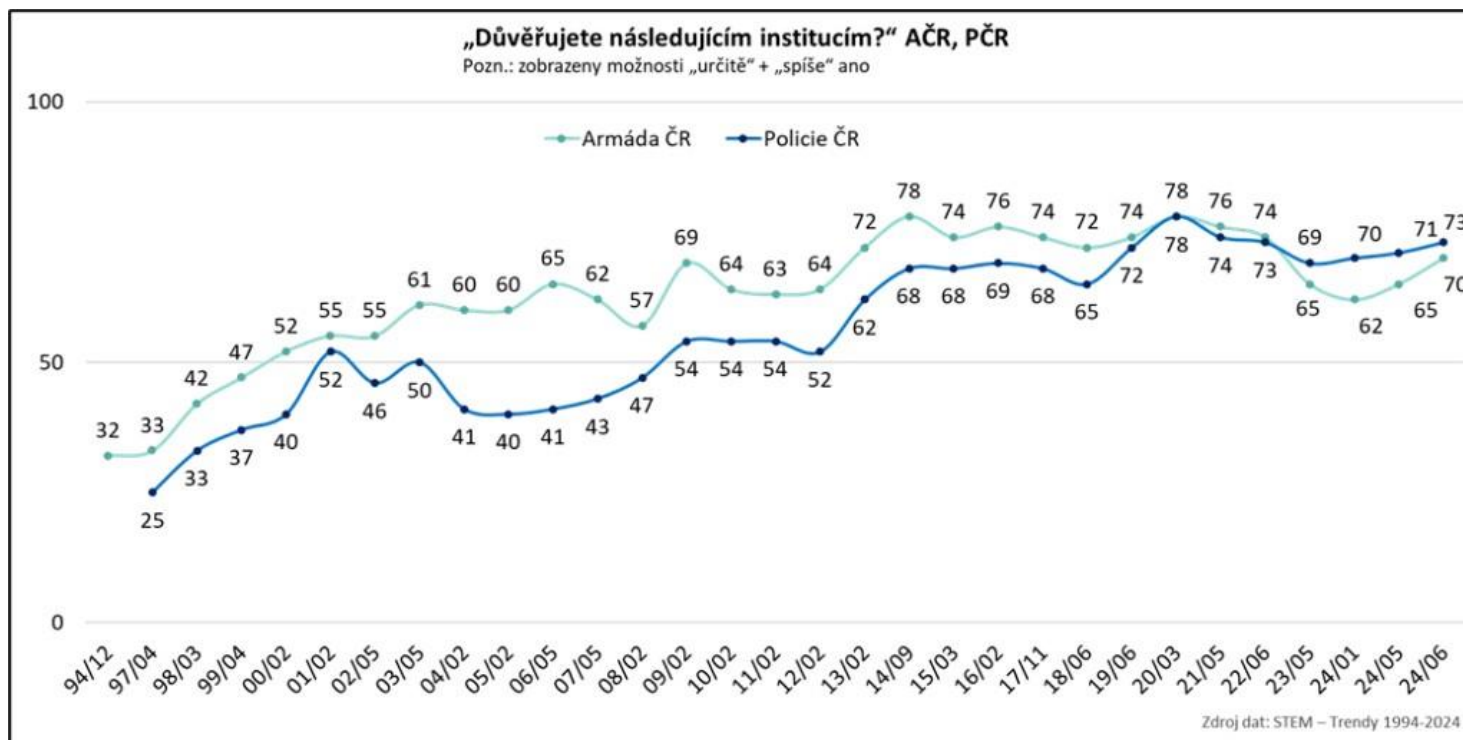
Výzkumy českých agentur

V průběhu posledních desetiletí proběhla v ČR řada profesionálních výzkumů, zaměřených na hodnocení (mimo jiné) Policie ČR

Analytický ústav STEM - průběžný výzkum „Trendy“

Agentura se již od roku 1993 táže pomocí obecné otázky „*Máte důvěru v naši dnešní policii?*“

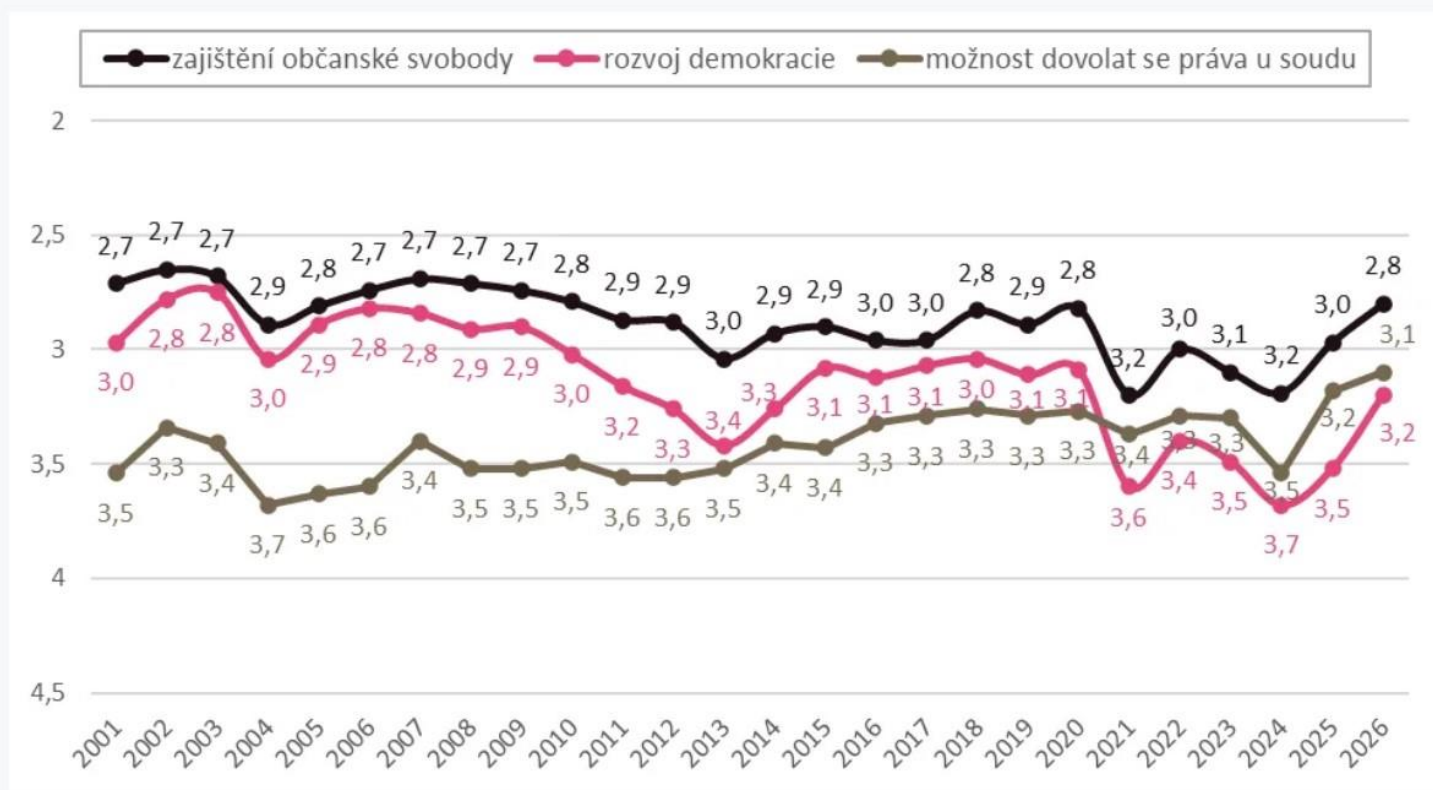
- Oproti důvěře v Armádu ČR však byla důvěra v Policii ČR dlouhodobě nižší. K vyrovnání došlo až ve výzkumu 2020.
- Z dalších průzkumů STEM vyplývá, že důvěra v republikovou policii je stabilně vyšší než důvěra v policii obecní.

STEM – Trendy 2026

„Oproti minulému roku se opět mírně zlepšilo hodnocení možnosti **dovolat se práva u soudu**, zajištění občanské svobody i rozvoje demokracie. V případě možnosti dovolat se práva u soudu jde sice stále o průměrné až spíše špatné hodnocení (3,1), nicméně tato oblast již druhým rokem po sobě dosahuje nejlepších výsledků za posledních 25 let měření, přičemž letošní hodnota je ještě o něco příznivější než loňská“

Hodnocení stavu společnosti: zajištění občanské svobody, rozvoj demokracie a možnost dovolat se práva u soudu – průměr známek (1 = výborná, 5 = nedostatečná)

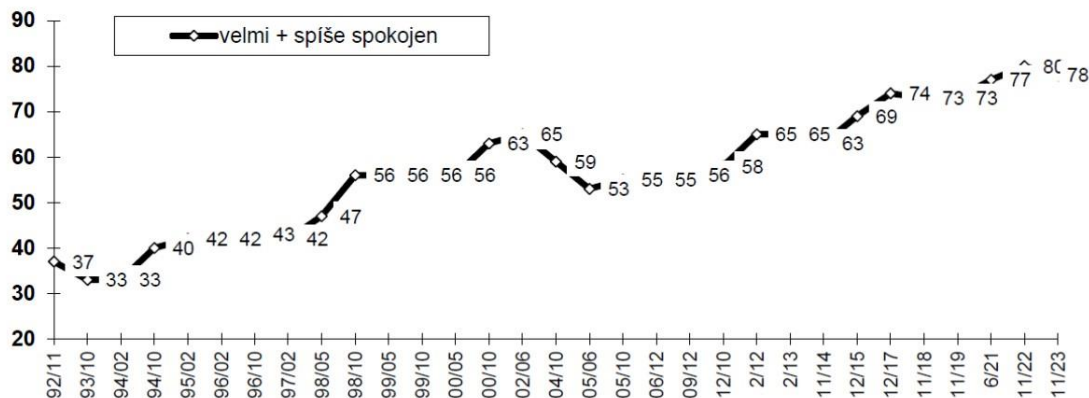

Dlouhodobý výzkum agentury CVVM „Naše společnost“

Zkoumá m.j. spokojenost občanů s prací policie, a to jak v ČR celkově, tak i v místě bydliště respondenta

- *Vývoj od roku 2002 naznačuje především snížení podílu osob, které jsou s prací policie velmi nespokojeni.*
- **Prosinec 2010** - průzkum zjistil, že podíly respondentů spokojených a nespokojených s činností policie v ČR jsou přibližně stejně velké, s mírným deficitem spokojených (46 % ku 50 %)
- **Listopad 2023** - podíl spokojených s policií výrazně převažuje nad podílem nespokojených - spokojnost s činností policie v ČR vyjadřuje 71 % občanů starších 15 let, v tom 12 % je „rozhodně spokojeno“ a 59 % „spíše spokojeno“.
 - *Hodnocení činnosti policie v místě bydliště je ještě příznivější, i zde výrazně převládá spokojenost nad nespokojeností (78 % ku 18 %)*

Vývoj spokojenosti s policií v místě bydliště (1992-2023)

Pozn.: V grafu je uveden součet kladných odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“. Dopočet do 100 % u jednotlivých údajů tvoří negativní hodnocení + odpověď „neví“.

Tabulka 1: Důvěra vybraným institucím veřejného života (v %)

	Rozhodně důvěřuji	Spíše důvěřuji	Tak napůl	Spíše nedůvěřuji	Rozhodně nedůvěřuji	Neví	D/N
Výsledky voleb	31	42	17	8	1	1	73/9
Armáda	22	49	18	6	3	2	71/9
Policie ČR	18	52	21	6	2	1	70/8
Soudy	16	47	22	10	3	2	63/13
Banky	10	48	31	8	1	2	58/9
Výzkumy veřejného mínění	7	41	39	9	2	2	48/11
Veřejnoprávní média	14	30	30	16	9	1	44/25
Neziskové organizace	6	30	30	20	9	5	36/29
Odbory	2	29	36	18	5	10	31/23
Círky	2	19	29	30	15	5	21/45
Soukromá média	1	17	51	23	4	4	18/27
Politické strany a hnutí	1	8	47	34	9	1	9/43
Sociální sítě	1	5	30	46	16	2	6/62

Poznámka. Položky v tabulce jsou seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „rozhodně důvěřuji“ a „spíše důvěřuji“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Panel Naše společnost PNS_2603, 27. 3. - 8. 4. 2026, 1031 respondentů starších 15 let, online dotazování CAWI + osobní dotazování CAPI.

Výzkumy názorů občanů na kriminalitu a její prevenci - IKSP

- V Institutu pro kriminologii a sociální prevenci byly prováděny již od devadesátých let, vždy ve spolupráci s Odborem prevence kriminality MV ČR
- 1994 - vytvořen první dotazník na toto téma v rámci výzkumu pocitu bezpečí ve městech (pilotně v Příbrami)
- 2005 - uskutečněn první celostátní reprezentativní průzkum na toto téma
- 2012 - zopakován reprezentativní demoskopický průzkum
- 2017 - na podnět Odboru prevence MV nová, rozšířená podoba výzkumu
- 2020 - opakování výzkumu pro postižení posunů v názorech veřejnosti
- 2026 ??

Jedno z dílčích témat - vnímání a hodnocení Policie ČR

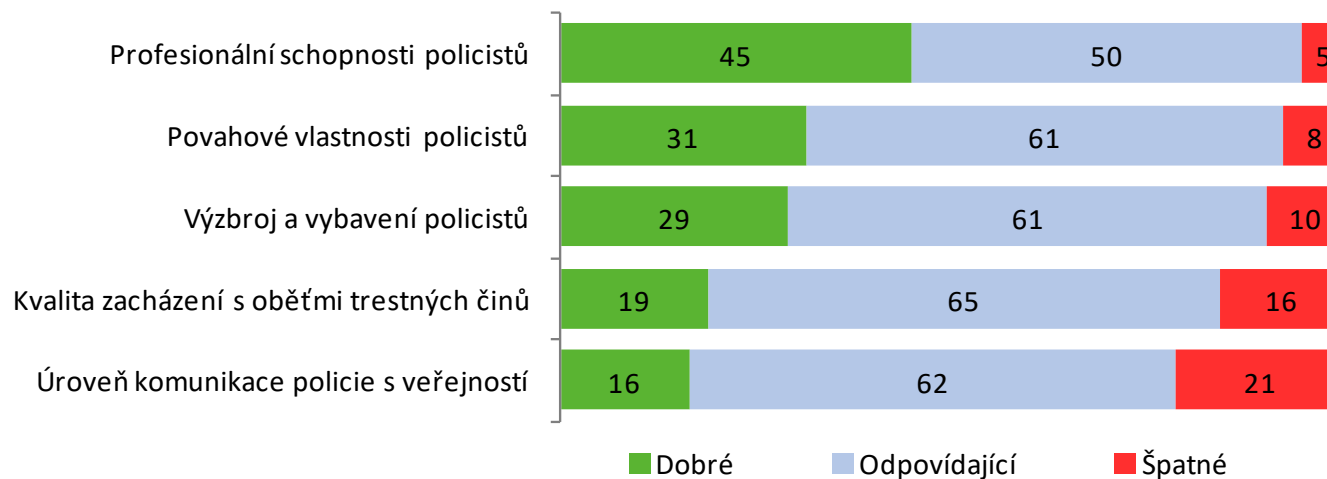
Respondenti se vyjadřovali k následujícím okruhům:

- *početní stavy policie*
- *profesionální schopnosti policistů*
- *povahové vlastnosti policistů*
- *statečnost policistů při zásazích*
- *snaha policistů aktivně čelit zločinu*
- *finanční ohodnocení práce policistů*
- *sociální jistoty policistů (výsluhy apod.)*
- *úroveň komunikace s veřejností*
- *odpovědné jednání*
- *kvalita zacházení s oběťmi trestných činů*

Souhlas s předloženými výroky o Policii ČR (data z výzkumu 2020)

Hodnocení situace u Policie ČR
(údaje v %)

Srovnání výzkumů IKSP 2005 - 2020

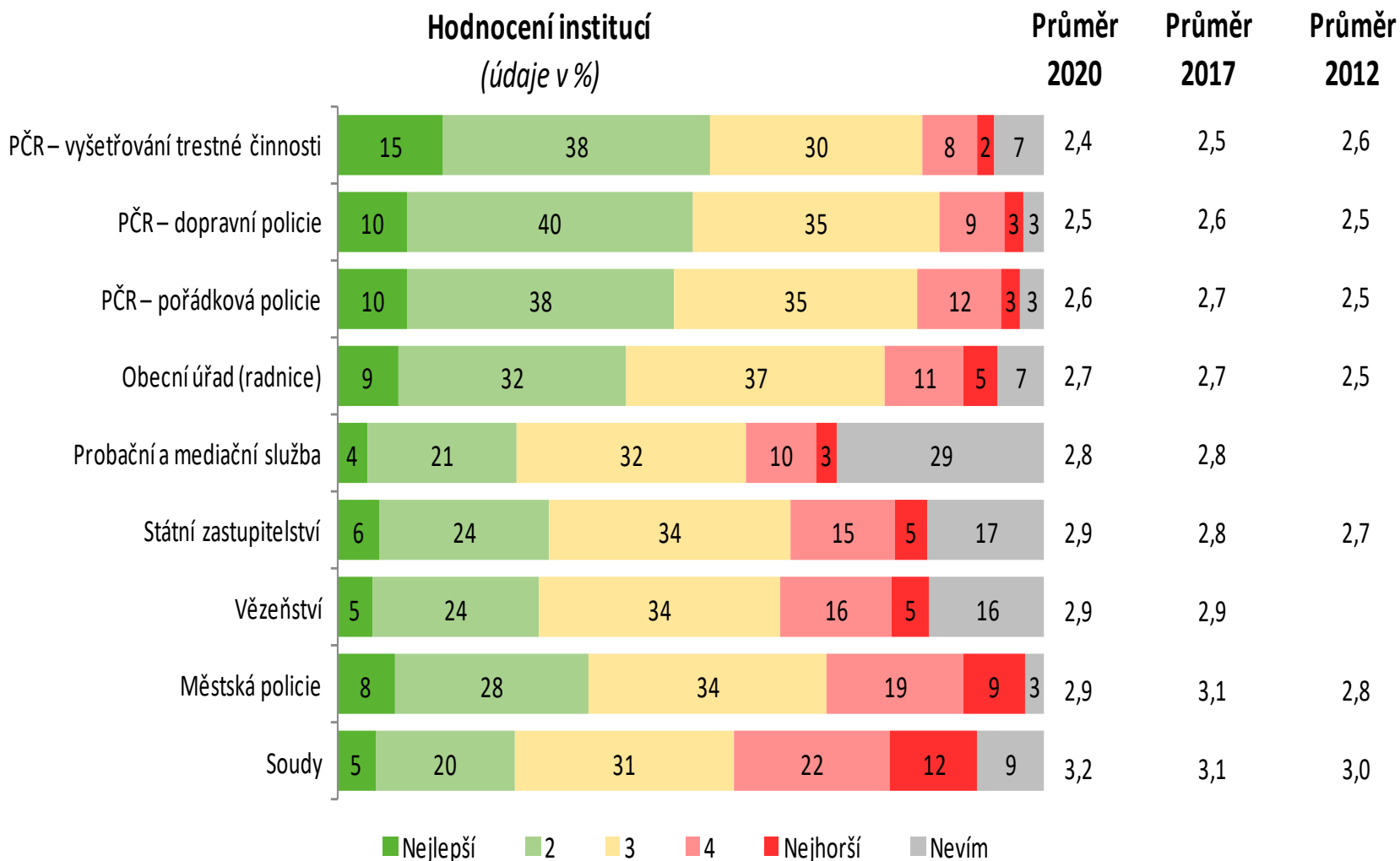
Domníváte se, že úroveň komunikace s veřejností je:	vysoká	střední	nízká
2005	3	53	44
2012	8	72	20
2017	13	64	23
2020	16	62	21
Domníváte se, že statečnost policistů při zásazích je	velká	průměrná	malá
2005	20	63	17
2012	21	66	13
2017	29	63	8
2020	34	58	8
Domníváte se, že snaha policistů aktivně čelit zločinu	vysoká	průměrná	malá
2005	11	56	33
2012	14	66	20
2017	21	63	16
2020	26	59	15

Souhrnně:

- Přes polovinu, někde až dvě třetiny populace vnímalo v roce 2020 hodnocené aspekty jako odpovídající nebo přiměřené.
- Situaci u Policie ČR vidí občané nejoptimističtěji v oblasti profesionálních schopností policistů, kdy 45 % dotázaných je má za dobré a jen každý dvacátý za špatné
- Na druhou stranu nejhůře je hodnocena úroveň komunikace policie s veřejností, jako dobrou ji hodnotí pouze 16 % obyvatel, více než pětina za špatnou
- Rezervy mají (dle názoru veřejnosti) policisté i v práci s oběťmi trestných činů, jen necelá pětina názorů je výslovně pozitivní. I toto hodnocení prošlo mírným zlepšením, jako u většiny hodnocených vlastností.

Hodnocení fungování institucí z pohledu zajišťování bezpečnosti a pořádku

DĚKUJI ZA POZORNOST

**Institut pro kriminologii a sociální
prevenci
Náměstí 14. října 801/12
150 00 Praha 5**

